

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZEW.422.10.2018.KD

Warszawa, 27 sierpnia 2018 roku

**Państwo
Starostowie i Prezydenci Miast**

do Rzecznika Praw Dziecka wpływają skargi rodziców na naruszanie praw dzieci – członków uczniowskich klubów sportowych. Skarżący wskazują na stosowanie bezzasadnych ograniczeń w możliwości zmiany klubu, w którym trenuje ich dziecko. Kluby swoje postępowanie uzasadniają uregulowaniami statutowymi związków sportowych, w których są zrzeszone, umożliwiającymi takie działania wobec zawodników.

Ze wskazaną reakcją władz klubów spotykają się m.in. dzieci, które chcą zmienić klub z powodu krzywdzących zachowań trenera. Skarżący podnosili, że kluby nie podejmowały działań chroniących dziecko (np. dyscyplinując osoby prowadzące zajęcia lub umożliwiając młodym sportowcom zmianę środowiska na bardziej przyjazne) i za wszelką cenę starały się zatrzymać zawodnika lub uniemożliwić mu zmianę klubu. Analizując zgłoszenia rodziców odnosi się wrażenie, że podmioty te zdają się działać w sposób czysto komercyjny. Nie chcąc utracić zawodnika, który przynosi klubowi sukcesy lub w rozwój którego zainwestowano, wykorzystują swoje uprawnienia mogące naruszać prawa dziecka w zakresie postępowania dyscyplinarnego (powołując się na wewnętrzne uregulowania związków funkcjonujących w danej dyscyplinie sportowej) i nakładają kary na małoletnich członków klubu w postaci np. zakazu możliwości zmiany barw klubowych lub długotrwałego zawieszenia w prawach zawodnika bez możliwości zmiany klubu.

Częstą praktyką jest również zmuszanie dzieci wyrażających wolę zmiany klubu do uzyskania tzw. Karty czystości, której wystawienie przez dotychczasowy klub jest warunkiem przyjęcia do kolejnego. Wydanie takich kart kluby uzależniają od wpłaty konkretnej kwoty na rzecz klubu. Takie działania mają charakter represyjny i ograniczają dzieciom swobodę podejmowania decyzji o szukaniu dla siebie jak najlepszego środowiska,

w którym mogłyby rozwijać swoje pasje. Godzą również w podstawowe prawa dziecka, w szczególności w zakresie swobody zrzeszania się (art. 15 Konwencji o prawach dziecka), prawa do rozwijania pasji i zainteresowań (art. 31 Konwencji o prawach dziecka), a także w naczelną zasadę uwzględniania we wszelkich działaniach interesu dziecka, co jest obowiązkiem wszystkich instytucji publicznych i prywatnych działających w Polsce (art. 3 Konwencji o prawach dziecka).

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku *o sporcie* (Dz.U z 2010 nr 127 poz. 857) uczniowski klub sportowy działa na zasadach określonych w ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. *Prawo o stowarzyszeniach* (Dz.U. z 2018 r. poz. 723) – dalej jako: *Prawo o stowarzyszeniach*. Tym samym władze klubu zobligowane są do stosowania uprawnienia wynikającego z art. 6 *Prawa o stowarzyszeniach* stanowiącego, że: *nikogo nie wolno zmuszać do udziału w stowarzyszeniu lub ograniczać jego prawa do wystąpienia ze stowarzyszenia. Nikt nie może ponosić ujemnych następstw z powodu przynależności do stowarzyszenia albo pozostawania poza nim.*

Nadto prawo do swobodnego zrzeszania się wynika wprost z Konstytucji RP (art. 58 ust. 1).

W ocenie Rzecznika Praw Dziecka priorytetem w działalności uczniowskich klubów sportowych powinno być dobro dziecka. Komercjalizacja funkcjonowania tych podmiotów nie służy jego rozwojowi, a często wręcz odbywa się jego kosztem.

Uprawianie sportu wyczynowego jest ogromnym wyzwaniem dla młodego człowieka. Wymaga wysiłku, samodyscypliny, pracy nad sobą, pokonania własnych słabości. Buduje też wiele pozytywnych cech: odpowiedzialność, cierpliwość i niezłomność w dążeniu do celu. Uczy umiejętnego zmagania się z własnymi ograniczeniami. Sukcesy sportowego dzieci, które nas, dorosłych, napawają taką radością, w dużym stopniu zależą jednak od pomocy udzielonej im przez rodziców, trenerów i innych specjalistów, a także od możliwości dostępu do zaplecza technicznego gwarantującego regularny i skuteczny trening.

Osoby pracujące z młodymi sportowcami powinny skupiać swoją uwagę wyłącznie na wspieraniu zawodników. Takie jest między innymi zadanie uczniowskich klubów sportowych. Ich działanie w sposób bezwarunkowy powinno być ukierunkowane na dobro dziecka. Tymczasem rzeczywisty obraz sytuacji dzieci w klubach sportowych często mocno odbiega od tego ideału.

Mając na uwadze powyższe, w trosce o dobro dzieci, na podstawie art. 10a ust. 1 oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o *Rzeczniku Praw Dziecka* (Dz.U. z 2017 r. poz. 922), zwracam się do Państwa Starostów i Prezydentów Miast o podjęcie działań określonych w *Prawie o stowarzyszeniach*, mających na celu ochronę dobra małoletnich sportowców. Art. 8 ust. 5 pkt 2 *Prawa o stowarzyszeniach* wskazuje, że nadzór nad działalnością takiej organizacji należy do starosty właściwego ze względu na jej siedzibę. Sposób sprawowania nadzoru doprecyzowuje art. 25 *Prawa o stowarzyszeniach* wskazując, że odbywa się on w zakresie zgodności jej działania z przepisami prawa, daje też możliwość żądania od władz uczniowskiego klubu sportowego niezbędnych wyjaśnień oraz dostarczenia odpisów uchwał.

Ponadto wnoszę o udzielenie Rzecznikowi informacji, czy Pani/Pan Starosta, Pani/Pan Prezydent Miasta korzystali (jeśli tak, to ile razy) ze swoich uprawnień w tym zakresie (szczególnie w aspekcie przywołanego wyżej art. 6 ust. 2 *Prawa o stowarzyszeniach*) i poinformowanie Rzecznika Praw Dziecka o efektach podjętych działań.

Łączyłem z załącznikami
Marek J. Mielnik